

12.7/13

ЛЕСЬ ДЕНИСЮК.

ПЕРЕД VIII. МІЖНАРОДНИМ
КОНГРЕСОМ ЕСПЕРАНТИСТІВ

В КРАКОВІ.

Ціна 30 сот.

ЛНБ України ім. В. Стефаника

01329526S

2006
2012

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

~~19. 9. 113.~~

ЛЕСЬ ДЕНИСЮК.

ПЕРЕД VIII. МІЖНАРОДНИМ
КОНГРЕСОМ ЕСПЕРАНТИСТІВ

В КРАКОВІ.

ЛЬВІВ, 1912.

НАКЛАДОМ АВТОРА.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

4

20к.

И. 57130

2пр.

Передрук з „Учителя“.

Львівська бібліотека

АН УРСР

№ И 54131

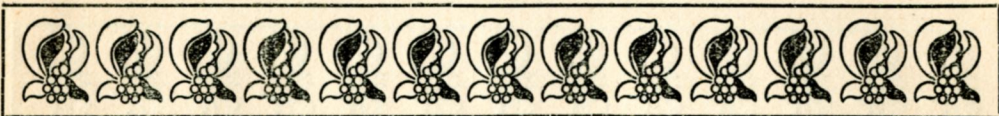

В днях від 11—18 серпня с. р. обходити-муть Есперантисти усього світа ювілейне свято есперантизму. З'їдуться тоді прихильники ідеї міжнародного братерства, щоби на нейтральній мовній основі скріпити в собі почуте взаємної любови до усього людства, без різниці народности, релігії й раси.

А позаяк конгрес той відбудеся в західній частині нашого краю в Кракові — проте й для нашої суспільности буде корисною річю зацікавити ся з розвитком есперантизму та його значінем для української справи.

25 літ минає сего року від часу, коли варшавський лікар др. Людвик Заменгоф по довголітній праці оголосив світові (в р. 1887.) штучно уложену мову під назвою: Есперанто. Великі труднощі мусів поконати автор при укладанню міжнародної мови, але й не легко було пізніше здобути для неї в міжнародній суспільности право горожанства.

Як кожда нова думка та ідея, хоч-би й не знати яка поступова, зустрічається в початках свого життя й розвитком з меншою або більшою громадською опозицією — так само й міжнародну мову „Есперанто“ поборювали зразу всі, і ті, що в меншій або більшій мірі займалися питанням міжнародної мови і ті, що найменше були компетентні видавати осуд в так важній справі. Задля сього початки пропаганди „Есперанта“ були дуже утруднені і тим більше, що в тім самім часі німецький прелат Шляєр виступив з иншою штучною мовою під назвою Волянік, котрий придбав собі між прихильниками міжнародної мови велику популярність. В таких обставинах оголошене конкурентної мови „Есперанто“ вимагало не-аби якої відваги і глибокого переконання о його незрівняній висшости супроти „Воляніка.“ Однак поведжене

„Воляпіка“ було загрожене вже від самого початку свого істнованя, а саме через те, що хотай граматика його була досить льогічно уложена — то словотвір був збудований довільно і через те незвичайно трудний до науки так, що в практичнім житю майже не можливе було його примінити. Не диво проте, що значна часть тодішних прихильників міжнародної мови з’обоятніла цілком зглядом „Воляпіка“ так, що по кількох літах мусів він зовсім упасти, не проявивши майже жадного сліду житя. Ся загальна зневіра відбила ся пізнійше в великій мірі на пропаганді „Есперанта“, позаяк супроти такого неповідженя ввробило ся загальне понятє, що штучно уложена мова є в засаді не можлива, а ідея міжнародної мови позістане на все нездійсненними мріями.

Той стан штучно-язикової реакції тревав кілька літ.

„Есперанто“ як міжнародна мова має дві цілі: ідейну і практичну. Коли др. Заменгоф працював над сотворенем міжнародної мови, то не думав він сотворити її виключно для ужитку і користий торговельного або промислового світа.

Маючи від дитинства дуже велике чутє на людські болі, суспільну несправедливість та національну ворожнечу між всіма народами на світі — хотів він сотворити міжнародний лучник, який мав-би на цілі погодити і збратати всі народи. В тій цілі містить ся якраз внутрішня ідея есперантизму, яка на неутральвій язиковій основі ввроблює між ріжними народами почутє людської рівности, гідности й справедливости, так як всі люди мають рівні права і обовязки супроти своєї матери — природи. Ся внутрішня ідея есперантизму товаришила др. Заменгофови від початку сотвореня „Есперанта“ аж до нинішного дня. Розвивав він ту гадку в своїх промовах на всіх дотеперішних конгресах есперантистів, як також в своїм ціннім рефераті на відбутім в р. 1911. першім конгресі рас в Льондоні.

На конгресі есп. в Женеві (1906 р.) між иньшим пояснив він ідею есперантизму так:

„На жаль в останнім часі — говорив він — відізвади ся деякі голося прихильняків міжнародної мови, що „Есперанто“ є лише мовою і належить уникати всякого лученя есперантизму з якою небудь ідеєю, бо в таким разі будемо наражені на неприхильність ріжних осіб, котрі не люблять тої ідеї.

Ах, що то за пусті слова! Хиба-ж з боязни, що можемо неподобати ся деяким людям, котрі хотять уживати „Есперанта“ лише для своїх особистих користей, ми всі маємо видерти з наших сердець ту часть есперантизму, котра є найважнійша і найсвятійша; ту ідею, котра була головною ціллю есперантизму, котра була провідною звїздою для всіх борючих ся о побїду „Есперанта!“ О ніколи! Протестую як найенергічнійше проти таких жадань і відкидаю їх. Надійде вправді час, коли „Есперанто,“ ставши власністю цілої людськості, утратить ідейний характер; тоді стане ся він лише живою мовою і ніхто не буде вести борби за його істнованє, лише всі будуть з него користати. Але тепер, коли майже всі есперантисти не черпають з „Есперанта“ жадних зисків, лише ведуть зазвату борбу за його істнованє і будучість — ми всі пересвідчені аж надто, що до праці для „Есперанта“ наклонює нас не гадка о особистих користях, лише думка о святій, великій ідеї, котра містить в собі міжнародну мову. А тою ідеєю — як то всі добре відчуваємо — є братерство і суспільна справедливість між всіми народами.

Всі твори, всі слова та діла самого ініціатора і перших есперантистів все були овіяні тою ідеєю. Ніколи не укривав я собі ідеї, ніколи не могло бути о ній найменшого сумніву, бо всі і всюди о ній говорили. Чому-ж отже прилучили ся до нас і з великим посьвяченєм працювали з нами цілком безінересовно ті люди, котрі в „Есперанті“ видять „лише мову“. Чому-ж вони не побоювали ся, що світ псуджувати-ме їх о великий злочин, а саме о намір переведеня єдності всеї людськості?

Коли я посьвятив справі есперантизму більшу часть свого життя, цілий мій молодий вік пережив я в великих терпінях та жертвах і коли я не задержав для себе навіть авторського права — то чи зробив я се для якогось приватного інтересу?

Коли перші есперантисти виставляли ся терпеливо не лиш на кпини, але й на великі жертви — то чи є всі люди робили се для своїх приватних користей?

А коли часто многі люди, приковані до смертної постелі, писали до мене, що „Есперанто“ є для них одинокою розрадою і потїхою при склонї життя, то хїба-ж вони тоді думали о яких небудь практичних користях? О ні, ні!

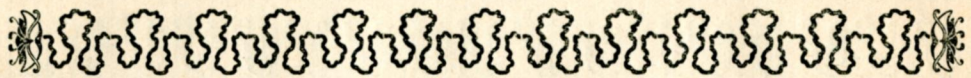
Всі ті люди відчували в собі і визнавали лише внутрішню ідею, яка містить ся в есперантизмі. Всі вони цінили „Есперанто“ не лише dlatego, що зближає до себе людей, а навіть не dlatego, що зближає їх мозки, лише тому, позаяк зближає і розпалює до взаємної любови їх серця“. — В тім дусі промовляв др. Заменгоф також на конгресі в Cambridge (1907) та пізніше при всяких інших нагодах.

Побіч ідейної сторони має „Есперанто“, о скільки воно поширило ся, також велике значінє в практичнм житю. Ріжні культурні народи повязані путами національної і языкової ріжниць рвали ся вже від давна до свобідного міжнародного житя. Бракувало до сего лише нейтральної мови. Тож коли по хвилевій реакції наслідком упадку „Воляпіка“ — міжнародна суспільність заінтересувала ся наново міжнародною мовою, — „Есперанто“ почало проникати стихійною силою у всі закутні культурних країн. В ріжних кутках Європи почали закладати групи і товариства для пропаганди „Есперанта“, а що найметкіші одиниці з торговельного і промислового світа почали вводити „Есперанто“ до практичного житя. Згодом перенесла ся міжнародна мова до всіх вольовій культурних народів і зелена п'ятираменна з'візда — символ „Есперанта“ — обляла своїми яєними провіями цілу земну кулю.

Переконали ся тоді прихильники міжнародної мови, що „Есперанто“ збудоване на дуже трівкій основі, тому має запевнений розвій, а в найближшій будуччані може відограти в цілім культурнім світі дуже важну ролю. Тому провідники есперантизму з'організували в р. 1905. I. Міжнародний Конгрес Есперантистів в Boulogne-sur-Mer. На тім конгресі перший раз зібрали ся есперантисти усього світа, члени ріжних народів, ріжних релігій і рас. І заговорили всі одною нейтральною мовою так як коли-б члени одної великої родини, а серця їх були овіяні якимсь дивним і незаним ім до того часу чутем внутрішнього вдоволення і переконання, що люди прецінь, помимо ріжниць языкової, релігійної і расової — можуть у взаємній згоді жити і стремити до всіх спільних ідеалів.

Учасники згаданого конгресу зложили тим чном доказ, що „Есперанто“ дійсно надає ся до свобідної виміни гадок для осіб ріжного походження і стану.

Доказали рівнож, що неправдивим є твердженє чи боязнь деяких лю-

дий, котрі побоюють ся, що різні народи не потрафлять-би однаково вимовляти поодинокі слова, бо коли взагалі є яка різниця в тім напрямі, то в кождім разі в „Есперанті“ далеко менша чим приміром в різних діалектах якої-небудь народної мови.

Найважнішою постановою того конгресу то є, що раз на все має обов'язувати всіх есперантистів та основа „Есперанта“, яку др. Заменгоф описав в творі п. з. „Fundamento de Esperanto“ (Основа Есперанта). Тої основи жаден есперантист не має права змінити. Щоби одначе мова „Есперанто“ могла розвивати ся подібно як кожда жива мова народна — вільно кождому після основи „Fundamento de Esperanto“ творити нові слова на всі потрібні понятя так, що можливість твореня нових слів після основи „F. d. E.“ забезпечує для „Есперанта“ найсвобідніший розвій. — Ухвалена конгресом декларація ненарушимости языкової основи була й для „Есперанта“ найліпшою охороною перед евентуальним розкладом на різні діалекти. І коли в слідуєчих літах повставали конкуренційні проекти один за другим, то кождий з них по хвиливах тріюмфах зникав наслідком різних поправок та удіпшень, які кождий після свого уподобаня при звичаїв ся додавати. За те „Есперанто“ йде вперед, розвиває ся на причуд гарно, а все сьвіжий і звучний як кожда вняша народна мова.

В цілі береження чистоти мови і правильного розвою — вибрав конгрес спеціальний языковий комітет „Lingva Komitato“, зложенний з найчільніших філологів і письменників різних народів. Сей Комітет і його дотеперішня діяльність є найліпшою запорукою правильного розвою „Есперанта.“

Від р. 1905. відбувають ся що року міжнародні конгреси есперантистів з найбільшими успіхами.

Останний з них відбув ся минушого року в бельгійськїм місті Antwerpen, який тішив ся найбільшим поводженем. Брало в нїм участь білше як 2.000 учасників з кождої части сьвіта, а кільканайцять держав вистало своїх офіціальних заступників.

В початках організації есперантистів засновувано численні товариства для пропаганди міжнародної мови, які з початку дуже добре сповняли свою місію. Одначе практичне житє навчило прихильників „Есперанта“, що

сама пропаганда не доведе до бажаної ціли, коли „Есперанто“ не матиме практичного примінення в суспільнім життю. Треба було отже з'організувати практичне уживане „Есперанта.“

Обставини зложили ся так, що організацію таку покликано до життя доперва в р. 1908. Тоді то на підставі кільканайцять-літніх досвідів уложено статуту та введено в жите міжнародну організацію під назвою: „Universala Esperanto-Asocio“ (Міжнародний Союз Есперантистів) в скороченю „У. Е. А“, котре має на ціли:

1. „Улешити моральні і матеріяльні зносини в міжнароднім життю без ріжницї національної, расової або язикової.

2. Нести практичні услуги всім людям і корпораціям в міжнароднім життю.

3. Виробити між своїми членами кріпке почуте єдности і солідарности.

4. Сотворити неутральну організаційну основу, на якій всі поступові люди будуть мирно порозумівати ся і взаїмно помагати собі у всіх міжнародних справах, без взаїмного навидуваня своїх національних ріжниць і претенсій“.

Як бачимо ціль організації У. Е. А. є чисто соціального характеру. Вона уживає „Есперанта“ як середника до сотвореня конкретної і живої основи для ідеї міжнародного братерства, для есперантизму. Сама організація У. Е. А. основана на демократичних прінципах. Члени самі вибирають головну репрезентацію загальним і рівним правом голосованя і рішають у всіх справах організаційних. Через своїх делегатів, конзуляти, та інформаційні бюро стикаєть ся У. Е. А. в кожній країні з кожним народом, та уділяє своїм членам інформаційну поміч в кождому напрямі. У всіх важійших місцевостях на цілій кулі земній, має У. Е. А. спеціальні інформаційні бюро і конзуляти для промислу, торговлі, для туристів, що звідують чужі краї; для робітників, котрі шукають зарібків на чужині; для студентів висших шкіль, що виїздять до чужих країв на науку; для учених, що виїздять на заграничні наукові студії; для тих, що виїзджають до лічничих вольоній на чужину; взагалі у всіх міжнародних справах віддає У. Е. А. всім інтересованим неоцінену користь. Не диво отже, що за так короткий час свого істнованя

потрапило У. Е. А. з'єднати около 10.000 що найсвідоміших і найчільніших есперантистів, між котрими находять ся імена славних і заслужених мужів в кожного поля культурного життя. — Щоби пізнати бодай в приближеню, в якій мірі поширило ся знане і уживане міжнародної мови, вистарчить навести отсих кілька статистичних дат:

В роках	1889	1900	1905	1910
товариства для пропаганди	3	26	1152	1719
часописи -	2	3	106	130
книги і брошури	29	123	1400	2000

Як бачимо в останних літах розширило ся „Есперанто“ незвичайно скоро, а що найважніше то се — що найкультурніші народи як: Англіїці, Французи, та Німці, котрих народні мови в торговельнім сьвітї фактично вже давно уживані в міжнародних зносинах — ті народи в найбільшій мірі уживають тепер „Есперанта“ в міжнародній торгівлі та в житю взагалі.

З хвилию коли „Есперанто“ обняло кожду область суспільного життя — зачали організувати ся різні всесвітні Союзи і товариства міжнародного характеру. І так для приміру згадаємо бодай про найважніші.

Окрім згаданого вище У. Е. А. впроваджено в життя: Міжнародний Союз учителів есперантистів з осідком заряду — Lille (Франція); Міжнародний Союз юристів — Donai (Франція); Міжнародне Бюро кореспондентів — Brighton (Англія); Всесвітний Союз лікарів-еспер. — Lyon (Франція); „Libera Penso“ (Вільна Думка) — Sens (Франція); Міжнародна соціалістична організація „Liberiga Stelo“ — Paris; Міжнародне Наукове Товариство еспер. — Lille; „Всесвітня Унія студентів“ — Budapest; „Міжнародний Студентський Союз“ — Ваауне (Фр.); „Ліга драматичних артистів“ — Leipzig; Міжнародний Союз письменників і публіцистів „La Ponto“ — Dresden; та много иньших організацій міжнародного характеру з кождої области культурного життя.

Отся ріжноманітність організаційного руху сьвідчить найліпше як глибоко есперантизм заупустів своє коріне в міжнароднім суспільнім житю. І так росте він та кріпшає на щастє многим народам, яким неласкава доля через цілі тисячки літ так поріжнила їх язики, що годі було їм досі порозуміти ся між собою.

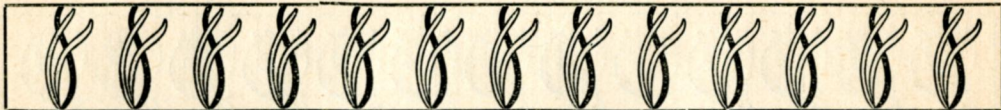

Коли-ж ми так розчитуємо ся про значінє „Есперанта“ для ріжних народів — то насуваєть ся нам питанє: чи і які користи віддати може міжнародна мова українському народови? — Щоби на се питанє відповісти, мусимо приглянути ся в який спосіб користають з „Есперанта“ иньші культурні народи.

Найбільше поширено „Есперанто“ в західно-європейських країнах, а саме в Франції, Німеччині та Англії, значить там, де процвітає промисел, торгівля і підносять ся духова культура народа. Всюди там уживають „Есперанта“ промисловці та торговельники; робітники при помочи сеї мови вандрують сьвітами за роботою; подорожні користають з ріжного рода інформацій, яких уділяють спеціальні інформаційні бюра; прихильники якоїсь поступової ідеї лучать ся в міжнародні Союзи, бо переконані, що спільними силами далеко лекше і скорше дійдуть до бажаної ціли; всі ті, що займають ся умовими працями, як: письменники, публіцисти, літерати, учені, студенти і п. лучать ся в міжнародні організації відповідно до свого заводу — а все те роблять в тій ціли, щоби з'уживати менше сил, а мати більші користи з своєї праці в даній галузи суспільного життя. Се й не диво, бо такого способу життя вимагає нині від нас новітній час, вимагають ті обставини, серед котрих припало нам жити.

В останних літах зачинають навіть в політичнім житю користувати ся „Есперантом.“ І так приміром Чехи заложили в Празі спеціальне видавництво інформаційне „Informačj Brošuroj“, яке має на ціли при помочи „Есперанта“ інформувати цілий культурний сьвіт про своє житє. Те саме роблять иньші культурні народи. — Майже всі визначнійші народи перекладають на „Есперанто“ характеристичні твори зі своєї літератури і штуки, та тим способом ділять ся своїм духовним дорібком з цілим культурним сьвітом. Особливо розвинули в тім напрямі велику діяльність Французи, Англійці, Німці, Росіяни, Чехи, Поляки і инші народи.

На превеликий жаль тільки наш український народ не проявив майже жадного життя в тім напрямі. Всякого рода статї про „Есперанто“ і ріжні покликки до організації, досять часто поміщувані останними часами в нашій пресї зі сторони горстка українських есперантистів — остають майже без жадних додатних наслідків. Характеристичною при тім є та обставина, що

наші наукові поваги та взагалі визначні одиниці в нашій суспільній життю не звернули досі найменшої уваги на „Есперанто“ — коли тимчасом у інших народів на чолі есперантизму видимо майже все такі одиниці як професори університетів, світової слави учених, письменників, артистів, членів наукових Академій та інших визначних людей.

Що то є? Чи нам так вже добре проживає ся в гаразді та загальним задоволеню, що ми не потребуємо звертати уваги на того рода культурні добутки, якими так обильно користують ся всі інші народи?

Чи про наше національне і культурне життя так вже докладно знає культурний світ, що ми вже можемо бути о се спокійні?

Чи наша національна та соціальна справа не заслугує на те, щоби про ню розказати світові? — Чи український народ не придбав ще собі на стільки духового майна, щоби мати право зложити його до загально людської скарбниці і найти собі місце серед культурного світа?

А коли з тих прав користають культурно-богатші від нас народи — то о скільки нам повинно залежати на тім, щоби такий культурний добуток як „Есперанто“ використати для своїх народних цілей.

Гадаємо, що наше твердження буде висловом переконання значної більшости нашої суспільности, коли скажемо, що наша всенародна справа вимагає від нас того — і то конечно — щоби наші духові провідники та інтелігенція взагалі таки серйозно заінтересували ся міжнародною мовою. Се-ж одинокий можливий середник, котрий улежить нам духові зносани з культурним світом. Ми знаємо прецінь дуже добре як велике значінє має для нас видаване місячника на німецькій мові „Ukrainische Rundschau“ — досі одинокий промінь, що звіщає світові про наше ієтнованє.

О скільки-ж красше і основнійше сповняло-би сю інформаційну місію видавництво на есперантській мові — так як се бачимо довкола нас!

Сего року радити-ме в Кракові VIII. міжнародний конгрес есперантистів, котрий для нас о стільки важний, що ми повинні відповідно приготувити ся та після можности взяти в нїм чинну участь. Організаційний Комітет конгресовий подав вже деякі точки провізоричної програми конгресу — проте подаємо отсе кілька інформацій.

Місцевий Комітет, на котрого чолі стоїть проф. др. Буйвід очікує

около 2—3000 учасників з різних країв. Буде се ювілейний конгрес з приводу 25-літнього істнованя „Есперанта.“ Представителі різних наукових інституцій та члени міжнародних організацій відбувати-муть свої засідання і наради в обширних сальонах торговельної палати. — На час конгресу будуть уряджені в торговельній палаті спеціальні бюро для пошти, телеграфу і телефону як рівнож для кореспондентів. — Щоби уможливити правильне і скоре функціоноване пошти і телеграфу, з'організувала поштова дирекція спеціальний курс науки „Есперанта,“ в яким бере участь звиж 100 урядників поштових.

Місто Краків ухвалило 3.000 К титулом субвенції на цілі конгресу, а Комітет старає ся о відповідну матеріальну поміч з фондів державних і в тій цілі проф. Буйвід поробив відповідні кроки в міністерствах.

Одною з головних точок програми конгресової будуть два театральні представлення „Мазепи“, трагедії в 5 актах Словацького, уряджені артистичним персоналом мійського театру. Переводу тої штуки доконав один з найліпших стилістів есперантських п. Грабовські з Варшави. Той сам автор переложив дуже гарно оперу:

„Галька“ Монюшка, котру мабуть виконає львівська опера.

Між иншим конгресовий Комітет стараєть ся повторити сьвяточний обхід „Вінців“ на Вислі. Щоби надати конгресови різноманітного змісту, Комітет з'організує для учасників кілька збірних прогульок до Закопаного, Велічки і ин.

Через цілий час конгресу будуть приготовані спільні обіди для 1000 осіб в великій реставрації при вул. Кармеліцькій.

Крім засідань і нарад поодиноких інституцій наукових та міжнародних організацій відбувати-муть ся і пленарні зібраня всіх есперантистів. Позаяк нема в Кракові так великої салі, щоби могла помістити всіх учасників конгресу — длятого призначено на пленарні засідання подвірє в Ягайлонській Бібліотеці, а на випадок дощу відбувати-муть ся ті зібраня в салі старого театру.

З поодиноких точок програми заслугує на увагу також „костюмовий баль“ на котрім виступати-муть групи різних народів в народних строях. Тут належало-би застановити ся чи не могла-би взяти участь в народних

забавах також українська група в народних строях. Особливо було-би дуже пожаданою річю, щоби міг там прибути бодай невеличкий відділ наших „Січовиків“ в гарних січових мундурах з топірцями.

Яке додатне вражінє в чужинців про наше житє викликав-би такий наш виступ, о тім хіба не треба нікого переконувати.

В сій справі пороблено вже навіть перші кроки. І так автор сеї статї відніс ся письменно до конгресового Комітету з прошенєм, щоби сей приняв гостинний виступ української групи, яка відтанцювала-би в народних строях українські танці: Коломийку і Аркана. — На се прислав Комітет відповідь отсего змісту:

„Вашу пропозицію приймаємо дуже радо. Позвольте лише звернути Вашу увагу, що пропоновані Вами танці: Коломийка і Аркан могли-би виконати тільки дансери в народних українських строях, бо інакше стратили би ті танці свою чаруючу красу. — З нашої сторони приготовляємо польські народні танці „Мазур“ і „Краковяк“, котрі також виконують особи в польських народних строях.

В надії що удасть ся Вам з'організувати многочисельну групу — остаємо — з глибоким поважанєм

Організ. Комітет конгр.

На нашу думку повинні ми використати повнєшу нагоду і тим способом заізнати ся ближше з чужинцями. Длятого наші компетентні товариства повинні доложити всіх старань, щоби повнєший намір перевести в діло. В тій цілі було-би відповідним порозуміти ся в тій справі і взагалі в справах конгресових з Комітетом українських есперантистів¹⁾ котрий стоячи в зносинах з конгресовим Комітетом в Кракові — міг-би охотно уділяти потрібних інформацій.

На конгрес в Кракові з'їдуть ся члени майже всіх народностей на кулі земній — так, що учасники мати-муть правдиву сатисфакцію бути в товаристві найріжнородіиших народів та порозумівати ся з ними.

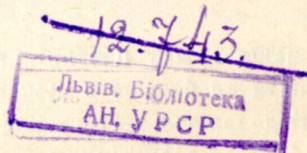
Наш народний інтерес вимагає того, щоби ми серіозно заінтересували ся справою есперантизму, який мати-ме розумієть ся лише тоді, коли ми

¹⁾ Адрес: Лесь Денісюк, Новосело, коло Підволочиск, Галичина.

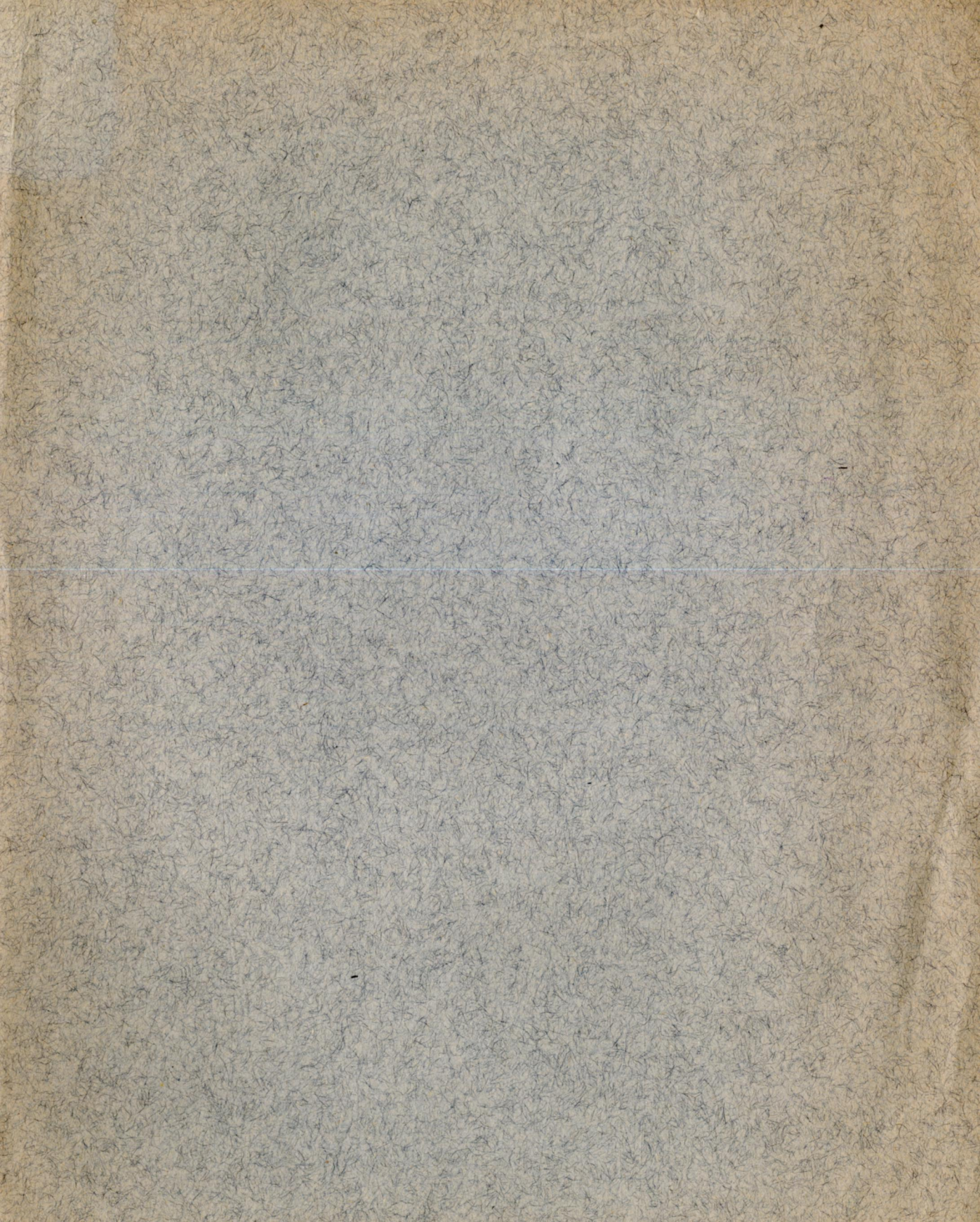

самі о те подбавмо — епохальне значінє. Тому треба надїяти ся, що наша інтелїгенція зрозуміє як слїд сю актуальну справу, та в найкоротшїм часї набуде собі знанє сеї мови і працювати-ме в користь нашого народного від-родженя. Особливо повинні се зробити наші духові провідники, котрі на під-ставі свого знаня сповнили-би переважну місію. Труд і кошти получені з наукою „Есперанта“ є так мінімальні, що прийде се легко поклати і най-біднійшій люднї. До основного вивченя вистарчить аж надто 2—3 місяці часу, а підручники до науки коштують не більше як 2—4 корони. Треба ли-ше дрібку охоти і заїнтересованя а в короткім часї вироста-би така скіль-кість українських есперантистів, що з великим поводженєм могли-би працю-вати для визволеня нашого поневоленого народа.

Отже до діла!

и-57131

И 57.130

2 пр.

12.7.13

ЛЕСЬ ДЕНИСЮК.

В книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка
у Львові, Ринок ч. 10. можна набути отсі книжки:

а) Підручники до науки:

1. *Михайло Юрків* — Підручник до науки Есперанта 0-80 К.
2. *Br. Kuhl* — Zwięzły podręcznik do nauki Esperanta 0-60 „

б) Словарі:

1. *Dr. Zamenhof* — Słownik esper. pol. i pol. esper. 0-40 „
2. *Antoni Grabowski* — Słownik języka Esperanto 4-20 „
3. *St. Czarnowski* — Obszerny słownik esper. pol. 1-50 „

в) Книжки до лектури, котрі надають ся особливо для почат-
куючих есперантистів:

1. *Dr. Zamenhof* — „Fundamenta Krestomatio“ (оправл.) 4-71 „
2. *Dr. Zamenhof* — „Fundamento de Esperanto“ (опр.) 3-07 „
3. *J. Borel* — Legolibreto 0-24 „
4. *J. Borel* — Praktica Frazaro 0-24 „
5. *Dro. Kabe* — Unua legolibro 1-77 „
6. „Elektitaj fabeloj de fratoj grimm“ 1-77 „

З многих часописий надає ся для всіх особливо обширний двотиж-
невник: „Esperanto“, котрий коштує: 4-80 К. Адрес: Redaktejo de „Espe-
ranto“ 10, rue de la Bourse, Genève (Svisujo).

Всяких інформацій в справі есперантизму уділяє радо (по надісланю
марки на відповідь): „Товариство Українських Есперантистів“.
Новеселo коло Підволочиск, Галичина.

ПЕРЕД VIII. МІЖНАРОДНИМ
КОНГРЕСОМ ЕСПЕРАНТИСТІВ

В КРАКОВІ.

Ціна 30 сот.